

VISOKA POSLOVNA ŠKOLA STRUKOVNIH STUDIJA

EKONOMIKA EVROPSKE UNIJE

**PROŠIRIVANJE
EVROPSKE UNIJE**

ZEMLJE OSNIVAČI EVROPSKE UNIJE

- Evropska unija trenutno ima 27 članica, i objedinjuje blizu 500 miliona ljudi koji se smatraju građanima Unije. Kada bi bila jedinstvena država, Unija bi po površini bili sedma država u svetu, a po broju stanovnika bi zauzela treće mesto, znači odmah nakon Kine i Indije.

- Aprila 1951. godine u Parizu, Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za uglj i čelik su potpisale Belgija, Nemačka, Italija, Luksemburg, Francuska i Holandija i time označile početak evropskih integracija.

- Prvi pokušaj proširenja Zajednice nastupio je 1961. godine kada je Velika Britanija otpočela pregovore o prijemu. Tadašnji predsednik Francuske Šarl de Gol je u dva navrata podnosio veto i blokirao proces pregovora navodeći bliske odnose Velike Britanije i SAD-a kao ključnu prepreku. Nakon njegove ostavke **1969. godine pored ponovne prijave Velike Britanije, podnose se i prijave od strane Irske, Danske i Norveške.**

FAZE PROŠIRIVANJA EVROPSKE UNIJE

OD 1973. DO 2003. GODINE

- **Januara 1973. godine pomenute države postaju članice Zajednice osim Norveške čiji su se građani na referendumu odlučili za nepristupanje.**
- **Vojni režimi koji su bili zastupljeni u Grčkoj, Španiji i Portugaliji su bili osnovna kočnica na putu ka Evropskoj zajednici, ali nakon njihovoh svrgavanja prvo Grčka 1981. godine, a zatim i Španija i Portugalija 1986. godine postaju punopravne članice.**
- **Naredne godine, zvaničnu prijavu za članstvo podnosi Turska koja usled političke i ekonomske nestabilnosti kao i nerešenih grčko-turskih odnosa na Kipru još uvek nije primljena u članstvo.**
- **Austrija, Finska i Švedska su početkom 1995. godine postale članice Evropske unije i time uvećale ukupan broj članica na 15, a građani Norveške su ponovo rekli „NE“ ulasku u Uniju.**

Aprila 2003. godine su potpisani sporazumi o prijemu sa 10 zemalja (Estonija, Kipar, Letonija, Litvanija, Mađarska, Malta, Poljska, Slovačka, Slovenija i Češka) koje su od 1. januara 2004. godine zvanično postale članice Evropske unije i time obeležile najveće proširenje u dotadašnjoj istoriji Unije.

Time je dovedena u pitanje sposobnost Evropske unije da efikasno upravlja znatno proširenom „evropskom porodicom“ koja je tada brojala 25 članova. Ironičan je bio i češki karkijaturista Pavel Matuska u predstavljanju „majke Evrope“ zajedno sa starim, novim i budućim evropljanima u pozadini

POSLEDNJA PROŠIRENJA

KANDIDATI ZA ČLANSTVO

POTENCIJALNI KANDIDATI
ZA ČLANSTVO

Pretposlednje proširenje je nastupilo 2007. godine kada su primljene Rumunija i Bugarska iako tada nisu ostvarile sve kriterijume, posebno one koji se odnose na pravosuđe, borbu protiv korupcije i organizovani kriminal.

Poslednje proširenje je nastupilo 2013. godine kada je Uniji pristupila Hrvatska.

Kandidati za članstvo u Evropskoj uniji Makedonija, Turska, Crna Gora, Srbija i Albanija, dok su potencijalne članice Bosna i Hercegovina i Kosovo.

OPŠTI KRITERIJUMI PRISTUPANJA

KRITERIJUMI IZ KOPENHAGENA

- Sve evropske države koje poštuju principe slobode, demokratije, ljudskih prava i pravne države mogu postati članice Evropske unije.
- Na Samitu Evropskog saveta u Kopenhagenu 1993. godine dogovoreni su opšti kriterijumi pristupanja (Copenhagen Criteria) koje svaka država mora da ispuni u želji da postane punopravna članica Unije. Reč je o sledećim grupama kriterijuma:
  1. **Politički** (poštovanje ljudskih prava i prava manjina, opredeljenje za liberalnu demokratiju, stabilne institucije i pravna država).
  2. **Ekonomski** (uspostavljanje stabilne tržišne privrede sposobne da se suoči sa konkurencijom na velikom evropskom tržištu).
  3. **Pravni** (sposobnost da se preuzmu sve obaveze koje proističu iz članstva, pružanje podrške ostvarivanju ciljeva političke, ekonomske i monetarne unije).

Pomenute grupe kriterijuma su **dopunjene na sastanku Evropskog saveta u Madridu 1995. godine uvođenjem administrativnog kriterijuma** kojim se nalaže uspostavljanje administrativnih i pravosudnih institucija koje će usvojiti i efikasno sprovoditi u praksi pravno nasleđe zajednice tj. „aquis communautaire“ (celokupno evropsko zakonodavstvo).

Države kandidati moraju da ulože ogroman napor kako bi ojačale svoje institucionalne okvire i izvršile neophodne reforme. Unija svakako raspolaže nizom različitih instrumenata za podršku i pomoć pomenutim državama i ukoliko se uspostavi adekvatna komunikacija i saradnja između nadležnih organa Unije i predstavnika država kandidata konačan cilj postaje veoma realan i ostvariv.

PROŠIRIVANJE EVROPSKE UNIJE

RETROSPEKTIVA

- 1951. godina. Zemlje osnivači Evropske unije su: **Belgija, Zapadna Nemačka, Italija, Luksemburg, Francuska i Holandija**, a dalji tok proširivanja je tekao sledećim redosledom:
- 1973. godine uniji se pridružuju **Danska, Republika Irska i Ujedinjeno Kraljevstvo**,
- 1981. godine priključuje se i **Grčka**,
- 1986. godine članice postaju i **Portugalija i Španija**,
- 1995. godine se pridružuju **Austrija, Finska i Švedska**,
- 2004. godine se desilo najveće proširenje i tada su u članstvo EU ušle: **Estonija, Kipar, Letonija, Litvanija, Mađarska, Malta, Poljska, Slovačka, Slovenija i Češka** i
- 2007. godine je bilo poslednje proširenje unije kada su se priključile **Rumunija i Bugarska**.
- 2013. godine se pridružuje **Hrvatska**

Biljana Stankov, PhD

---

bilja.l.stankov@gmail.com

---

http://www.vps.ns.ac.rs/zaposleni/biljana_stankov/